

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'deki engelli bireylerin yaşadıkları sorunlara köklü ve kalıcı bir çözüm bulunması, sorunların tespiti ve çözümlenmesi için Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Sibel YİĞİTALP

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Yaşanılan tüm sorunlarda olduğu gibi engelli bireylerin yaşadığı sorunlarda da temel sorun ayrımcılık unsurudur. Tüm insan hakları ve temel özgürlüklerden engelli bireylerin herhangi bir ayrımcılığa uğramaksızın yararlanmalarının güvence altına alınması gerekliliği belirtmektedir. Türkiye tarafından da imzalanan Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi; engellilerin bireysel varlıklarının ve bağımsızlığının önemini vurgulamaktadır. Ülkemizde de Anayasa her türlü ayrımcılığı yasaklamaktadır. Benzer şekilde 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanunun Ayrımcılık başlıklı 4/A maddesinde de **“Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır.”** hükmü yer almaktadır. Fakat uygulamada yapılan son düzenlemeler ile ayrımcılık ile nefret suçu birleştirildiği için Türk Ceza Kanununa göre engellilere yönelik birçok ayrımcı uygulama suç olarak değerlendirilmemektedir.

Engellilerin karşılaştıkları temel sorunlardan bir diğeri de kamusal ve özel alanlarda erişim haklarının göz ardı edilmesidir. Avrupa Birliği’ne (AB) göre *“erişilebilirlik toplumda ve ekonomide yer almanın bir ön koşuludur.”* Erişilebilirlik, seçimlerde oy kullanırken, toplu taşıma araçlarını kullanırken, marketten alışveriş yaparken, kültürel ve sportif faaliyetlere katılırken, sağlık ya da eğitim hizmeti alırken, kısacası hayatın her anında karşımıza çıkan tüm temel hak ve özgürlüklerin çıkış noktasıdır. Engellilerle ilgili yapılan araştırmalarda elde edilen verilere göre; en çok mağduriyete ve hak ihlaline sebep olan konuların başında erişilebilirliğin olması, bu alanda yapılacak olan yasal düzenlemelerin acil olarak yapılması gerekliliğini ve sürekli olarak denetlenmesi mecburiyetini getirmektedir.

Türkiye’de erişilebilirlikle ilgili en önemli yasa 1 Temmuz 2005’te “Engelliler Kanunu” adı altında yürürlüğe girmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, verilen ek sürelerle 10 yıl içinde tüm yasal düzenlemelerinin yerine getirilmemesi engelli bireylerin toplumun diğer bireyleriyle “fiilen eşitlenmeme” sorununun hala yaşamaya devam etmesine sebep olmaktadır. Çünkü engellilik, bireyin kendi kayıpları kadar, karşılaştıkları tutum ve çevre kısıtlılıklarından da kaynaklanmaktadır. Türkiye gündemine engelli haklarının bu kadar geç girmesi, bu konuda yapısal ve toplumsal bir kültür oluşmaması, engelli bireylerle çalışacak ve/veya engelli bireylere hizmet verebilecek alanında uzman kadroların sayıca az olması ya da hiç olmaması erişilebilirliğin önündeki en önemli engellerdir.

Engellinin bağımsız yaşama hakkını kullanabilmesi için her bireyin özelliklerinin detaylı irdelenmesi gerekmektedir. Engelli çocuk ailelerinin çocuğun tüm haklarından yararlanabilmesi, kendine yeterli bir birey olarak yetişmesi için tüm olanakları kullanması gereği Anayasa ve yasalarda da yer almaktayken konu ile ilgili yeterli çalışma yapılmamaktadır. Yetişkin engelli kadınların istismarı ile ilgili veri ve bir çalışma bulunmamakta, kendi öz bakımını yapamayacak, ya da azda olsa yardım almadan yaşayamayacak engelli kadınların bir istismara uğradıkları zaman gidebilecekleri hiçbir yer bulunmamaktadır. Kaynaştırma öğrencisi olan engelli/zihinsel engelli çocukların maruz kaldıkları akran şiddetinin verileri bilinmemektedir. Engelli bireylere rapor verilirken bireye özel olarak hastalığın seyri, etkileri, kişideki yansımaları gibi birçok nokta göz ardı edilmektedir.

Tüm bunlardan hareketle; engelli bireylere uygulanan ayrımcılığın engellenmesi ve erişilebilirlik bakımından her alanda yapılan yeni yasal düzenlemeler, hükümetin ve yerel yönetimlerin erişilebilirlik alanındaki eylem ve politikaları, herkes bakımından sunulan hizmetlerin erişilebilirliği, doğrudan engelli bireylere sunulan hizmetlerin erişilebilirliği gibi hususların araştırılması ve sorunlara çözüm yollarının bulunması için bir Meclis araştırması açılması elzemdir.

1.İdris Baluken
HDP Diyarbakır Milletvekili

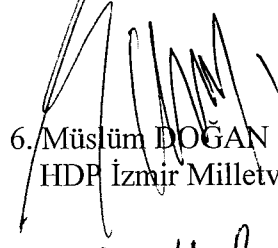
2. Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

3.Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

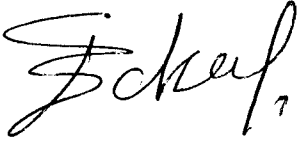
4.Huda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

6. Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

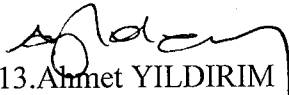
8.Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

9.Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

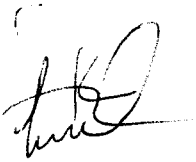
11.Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

13.Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

14.Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

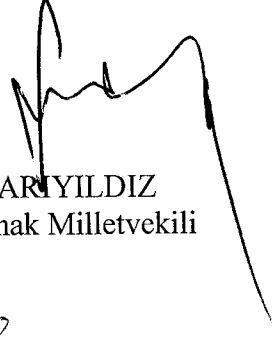
15.Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

16.Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

17.Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

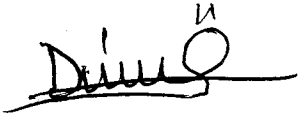
18.Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

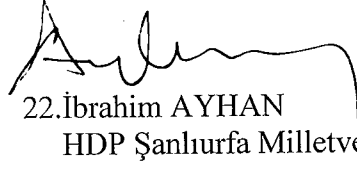
19. Ferhat ENCU
HDP Şırnak Milletvekili

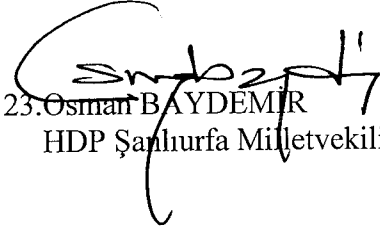
20.Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

21.Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

22.İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

23.Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

24.Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

27.Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

28.Tuğba HEZER ÖZTÜRK
HDP Van Milletvekili